

**Uwagi do projektu ustawy z dnia 16 lipca 2013 r.,
w związku z postulatami KRASP, sformułowanymi w załączniku nr 1 do
uchwały z dnia 28 grudnia 2012 r.**

Serock 26/27 lipca 2013 r.

A. Ustawa *Prawo o szkolnictwie wyższym*

Na wstępie należy przypomnieć, że stanowisko KRASP odnosiło się do projektu założeń nowelizacji ustawy PSW z dnia 27 listopada 2012 r. i zostało sformułowane na podstawie wniosków ministerialnego Zespołu ds. zmian w przepisach dotyczących PSW. W tym dokumencie **zawarto 24 uwagi**. W projekcie z dnia 16 lipca **uwzględniono 11 spośród nich (49 %)**.

I. Postulaty KRASP przyjęte w projekcie nowelizacji

- 1. Art. 8 ust. 3 i 4.** Ograniczenie 2% powinno dotyczyć wzrostu rekrutacji w poprzednim roku akademickim, a nie ogólnej liczby studentów; zmiana 4).
- 2. Art. 8a.** Obniżenie na studiach podyplomowych liczby punktów ECTS do 30; zm. 5).
- 3. Art. 11 ust. 1 w związku z art. 168 ust. 1.** Umożliwiono tworzenie studiów interdyscyplinarnych między uczelniami; zm. 8), nowy art. 10a.
- 4. Art. 50 i 52.** Wprowadzenie zmian w systemie odwoławczym PKA, tj. utworzenie odrębnego organu zajmującego się wnioskami o ponowne rozpatrzenie sprawy; zm. 37), nowy art. 50 ust. 6.
- 5. Art. 54.** Osobowość prawna dla KRASP i KReZSP; zm. 39.
- 6. Art. 72 ust. 3.** Skreślono odwołanie do uchylonej ustawy; zm. 45.
- 7. Art. 77 ust. 2a.** Uchylono ograniczenie kadencyjności w senacie dla prorektora; zm. 46).
- 8. Art. 92.** Zwolnienie uczelni publicznych, w zakresie przychodów własnych, spod rygorów ustawy o finansach publicznych; zm. 60), nowy art. 98a.

9. Art. 112 a ust. 3. Dotyczy terminu składania oświadczeń o dodatkowym zatrudnieniu; zm. 64).

10. Art. 118 a. Uwzględniono propozycję, aby nauczyciela akademickiego, który został skierowany do pracy w uczelni na podstawie umów międzynarodowych lub umów zawartych z instytucjami zagranicznymi, można było zatrudnić bez postępowania konkursowego; zm. 65), nowy art. 118 ust. 4.

11. art. 134 ust. 1. Uwzględniono propozycję, że urlopy naukowe (tzw. siódemkowe) nie powinny być tylko przywilejem profesorów tytularnych; zm. 69).

II. Postulaty KRASP nieprzyjęte w projekcie nowelizacji (podaję ich treść w oryginalnym brzmieniu)

1. Art. 6 ust. 1 pkt 4b) i inne. Duża niespójność w nazewnictwie. W świetle art. 2 ust. 1 pkt 14b) na program kształcenia składają się: opisy efektów kształcenia oraz opisy procesu kształcenia, prowadzącego do osiągnięcia tych efektów (plany i programy studiów). Pojęć tych nie można mieszać. Gdy mamy na myśli tylko opisy procesu kształcenia, bez efektów, to nie można używać zwrotu „program kształcenia”.

2. Art. 8 ust. 2 oraz art. 84 ust. 3a. Doprecyzować przepisy dotyczące studiów międzyobszarowych.

3. Art. 20. Pierwsze pozwolenie na utworzenie uczelni niepublicznej na 5 lat, a następnie dopiero na czas nieokreślony.

4. Art. 49 ust 1. Wbrew wcześniejszym deklaracjom Ministerstwa, Polska Komisja Akredytacyjna pozostaje nadal jedynie organem opiniodawczym dla Ministra, a nie organem autonomicznym, wydającym decyzje administracyjne i ponoszącym odpowiedzialność w trybie przewidzianym przez kodeks postępowania administracyjnego.

5. Art. 67 ust. 3. Wobec problemów interpretacyjnych, na gruncie obowiązującej ustawy, należałoby jednoznacznie określić, czy tzw. samodzielni pracownicy nauki automatycznie wchodzi w skład rady wydziału.

6. Art. 76 ust. 3. W wyniku wypadnięcia słowa „odwołania”, wykluczono możliwość odwołania np. dziekana lub prodziekana, gdy art. 78 ust. 1 przewiduje taką procedurę wobec rektora i prorektorów.

7. Art. 90 ust. 4. Wprowadzić wyższą kwotę (1 mln euro), wymagającą zgody Ministra Skarbu Państwa.

8. Art. 110 ust. 4. Przywrócić stanowisko dydaktyczne docenta jako formę awansu.

9. Art. 118 a. Wprowadzić obligatoryjność konkursów tylko dla pierwszego zatrudnienia w uczelni.

10. Art. 151. Wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w uczelni publicznej, w poszczególnych grupach pracowników, powinna pozostawać w relacji nie do kwoty bazowej, a do wskaźnika prognozowanego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w gospodarce określonego w ustawie budżetowej. Zgłoszony w komisji sejmowej 1 lutego 2011 projekt w tej sprawie, przepadł niewielką większością głosów. Przy tej okazji należy dodać, iż wbrew początkowym zapowiedziom z lat 2008/9 r., w maju 2010 r. rząd wycofał się z obietnicy wprowadzenia instytucji stanu spoczynku dla profesorów tytularnych.

11. Art. 195 ust. 1. Wbrew przedłożeniu rządowemu, zaostrzającemu wymogi, jakie musi spełniać dana jednostka aby prowadzić studia doktoranckie (uprawnienie do nadawania stopnia doktora habilitowanego), w efekcie prac posłów obniżono tę poprzeczkę. Wykreślono ze starej ustawy wymóg, aby co najmniej dwa uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora odnosiły się do różnych dyscyplin danej dziedziny nauki.

12. Art. 195 ust. 5. Przepis o połowie programu studiów doktoranckich, wymagającej bezpośredniego udziału doktoranta i nauczycieli akademickich w jednostce organizującej SD, jest niezrozumiały i niemożliwy do wykonania bez prawidłowej definicji programu studiów, bez określenia w czym mierzyć całość programu (godzinach? jakich – nakładu pracy czy kontaktowych wynikających z planu studiów? punktach ECTS?). Ponadto ten przepis jest niewykonalny w odniesieniu do doktorantów mobilnych, którzy realizują część programu SD np.za granicą (a więc nie w jednostce organizacyjnej prowadzącej studia).

13. Art. 264 ust. 7. Ostatni człon tego przepisu: „na tych samych zasadach”, proponuje się zastąpić zwrotem: „na czas wskazany w akcie mianowania”. Chodzi o jednoznaczne brzmienie tego przepisu, aby zapobiec mającym już miejsce sporom sądowym wokół np. uprawnień do okresu urlopów wypoczynkowych. Art. 264 ust. 7 zapis „na tych samych zasadach”, bibliotekarze niebędący n.a. interpretują jako podstawę do roszczeń o 36-dniowy urlop. MNiSw zajmowało

stanowisko, że art. 264 ust. 7 dot. jedynie formy zatrudnienia, a nie uprawnień, dlatego należy nadać temu jednoznaczny wyraz w postaci proponowanego brzmienia.

B. Ustawa o stopniach naukowych i tytule naukowym (art. 3 projektu)

Na wstępie należy zaznaczyć, że w grudniowym stanowisku KRASP zasadniczo nie odniesiono się do projektu zmian w tej ustawie. Było to konsekwencją faktu, iż Pani Minister nie wyraziła zgody, aby tę ustawę recenzował Zespół ministerialny. Na życzenie przewodniczącego KRASP prof. Wiesława Banysia sporządziłem na początku kwietnia br. swoje uwagi co do konieczności nowelizacji. **Ująłem je w 20 punktach. Projekt z 16 lipca uwzględnia tylko 2.**

I. Przyjęte postulaty

1. Art. 20 ust. 7. Dotyczy drugiego promotora; zm. 3), nowy ust. 4a i 4b.

2. Art. 26 ust. 1 pkt 2). Słowo „i” zastąpić słowem „lub”. Według obecnego zapisu wymagane jest kierowanie zespołami realizującymi zarówno granty krajowe, jak i zagraniczne; zm. 4).

II. Postulaty nieprzyjęte w projekcie nowelizacji (podaję ich treść w oryginalnym brzmieniu)

1.Art. 5 - dodać ust. 2b w brzmieniu:

„W przypadku podziału jednostki organizacyjnej szkoły wyższej, posiadającej uprawnienie lub uprawnienia do nadawania stopni, każda jednostka powstała w wyniku podziału zachowuje uprawnienia do nadawania tych stopni w tych dziedzinach i dyscyplinach, w których spełnia wymogi określone w art. 6. O zmianach organizacyjnych każda nowo utworzona jednostka, w terminie 7 dni od dnia powstania, zawiadamia Centralną Komisją i przedstawia listę osób, o których mowa w Art. 6. Jest to przepis analogiczny do ust. 2a. Umożliwia on ograniczenie zbędnych formalności przy przyznawaniu uprawnień do nadawania stopni naukowych jednostkom powstałym w wyniku zmian organizacyjnych.

2. Art. 6 ust. 1 i 2 – propozycja wliczania do minimum kadrowego jednostek organizacyjnych ubiegających się o uprawnienia do nadawania stopnia doktora i doktora habilitowanego osób zatrudnionych przez rektora w trybie art. 21a, budzi wątpliwości. Ponadto nie zmieniono limitu kadrowego (8 i 12), pomimo zgłaszanej w komisji sejmowej konieczności zmian. Należy bowiem pamiętać, że liczby te ustalono jeszcze w ustawie z 1990 r. Od tego czasu w wielu dziedzinach

nauki grono tzw. samodzielnych nauczycieli akademickich niejednokrotnie uległo potrojeniu. Nie podnosząc poprzeczki kadrowej, obniża się standardy.

3. Art. 8 ust. 5 - po słowach: „w trybie art. 18a ust. 11, podejmie uchwałę” w wyrażeniu: „o nadaniu lub odmowie nadania stopnia doktora habilitowanego” słowo „lub” należy zastąpić wyrazem „albo”. Użycie słowa „lub” wskazuje, że możliwe są obie opcje, co z kolei jest niemożliwe do wykonania (nie można podjąć uchwały jednocześnie o nadaniu i odmowie nadania stopnia).

4. Art. 13a ust. 1 – w opinii wielu środowisk, szczególnie przedstawicieli nauk humanistycznych i społecznych, nie należy czynić takich wyjątków od ogólnych zasad, pozwalających na nadanie stopnia doktora osobom mającym tylko tytuł licencjata czy inżyniera.

5. Art. 16 ust. 1 - słowa: „Do postępowania habilitacyjnego może zostać dopuszczona osoba” zastąpić słowami: „Stopień doktora habilitowanego może być nadany osobie”, a wyraz „osiągnięcia”, zastąpić słowem „osiągnięcie”. Określony w znowelizowanej ustawie tryb postępowania habilitacyjnego nie przewiduje procedury dopuszczania kandydata do tego postępowania. Zgodnie z art. 18a, poprawny od strony formalnej wniosek musi zostać rozpatrzony, a postępowanie musi zakończyć się uchwałą rady jednostki prowadzącej to postępowanie. Nie ma zatem żadnych formalnych możliwości dopuszczenia albo niedopuszczenia kandydata do postępowania, czy do jednego z kolejnych etapów postępowania. Zgodnie z art. 18a, wszczęte na wniosek kandydata postępowanie – w oparciu o dokumenty spełniające wymogi formalne – musi zostać przeprowadzone i zakończyć się uchwałą rady jednostki (o nadaniu albo odmowie nadania stopnia), niezależnie od wartości merytorycznej osiągnięć kandydata i jego aktywności naukowej.

6. Art. 18a ust. 1 - Po słowach „wraz z autoreferatem”, dodać przecinek, a po nim słowa: „kopią osiągnięcia – w przypadku osiągnięcia określonego w art. 16 ust. 2 pkt 1, albo jego opisem – w przypadku osiągnięcia określonego w art. 16 ust. 2 pkt 2, a także spisem dokonań sporządzonym zgodnie z art. 16 ust. 4”. Art. 16 ust. 4 wskazuje kryteria oceny, jakim podlegają dokonania habilitanta. Art. 18a ust. 6 mówi iż Centralna Komisja przekazuje powołanej komisji habilitacyjnej dokumenty, o których mowa w ust. 1. Z kolei w ust. 1 wymienione są jedynie wniosek i autoreferat. W dokumentacji, o której mowa w ust. 6 brak jest zatem materiałów, które pozwalałyby na ocenę w toku postępowania habilitacyjnego zarówno samego osiągnięcia naukowego, jak też dokonań habilitanta według wyżej wspomnianych kryteriów. Stąd konieczność dodania obowiązku przesłania takich materiałów przez habilitanta wraz z wnioskiem.

7. Art. 18a ust. 5 - słowa: „w terminie 6 tygodni od dnia otrzymania”, zastąpić słowami: „niezwłocznie po otrzymaniu”. Z dotychczasowej praktyki jasno wynika, że dotrzymanie terminu 6 tygodni jest w ogromnej większości przypadków niemożliwe, szczególnie w sytuacji określonej w art. 18a ust. 3. Wymagane są wtedy bowiem posiedzenia 3 gremiów (rady dwóch jednostek organizacyjnych oraz Centralna Komisja), których zwołanie w okresie krótszym niż 1 miesiąca jest organizacyjnie niemożliwe. Proponowany zapis nakłada obowiązek jak najszybszego procedowania sprawy, jednocześnie pozwalając uniknąć komplikacji wynikających z niemożliwych do dotrzymania terminów.

8. Art. 18a ust. 6 - słowa: „w dniu powołania komisji habilitacyjnej przekazuje jej dokumenty, o których mowa w ust. 1”, zastąpić słowami: „niezwłocznie po powołaniu komisji habilitacyjnej przekazuje dokumenty, o których mowa w ust. 1, jednostce o której mowa w ust. 2 lub 3”. Nie ma fizycznej możliwości przekazania komisji habilitacyjnej dokumentów wymienionych w ust. 1 przez Centralną Komisję, w dniu powołania komisji habilitacyjnej. Członkowie komisji habilitacyjnej muszą bowiem pochodzić z różnych ośrodków, najczęściej znajdujących się w różnych częściach kraju, a o fakcie ich powołania na członków komisji habilitacyjnej nie mogli też wcześniej wiedzieć. Ponadto, umowy o sporządzenie recenzji są zawierane pomiędzy jednostką prowadzącą postępowanie a recenzentem (zgodnie z art. 30 ust. 2), zatem przy aktualnym zapisie, sporządzenie takiej umowy, tak aby dotrzymać wszystkich terminów i formalności, jest niemożliwe.

9. Art. 18a ust. 7 - słowa „od dnia powołania komisji habilitacyjnej”, zastąpić słowami „od dnia otrzymania materiałów” . Nie można recenzentów obarczać odpowiedzialnością za ewentualne opóźnienia w dostarczeniu im materiałów do oceny.

10. Art. 18a ust. 8 i 9 – dyskusyjna procedura głosowania, która jest efektem swoistego kompromisu wobec rozbieżnych zdań posłów w komisji sejmowej. Należałoby postulować powrót do pewnej tradycji uniwersyteckiej, zgodnie z którą głosowania w sprawach personalnych są tajne.

11. Art. 18a ust. 13 – przepis w ostatecznym brzmieniu znacznie złagodzony w stosunku do przedłożenia rządowego, dzięki przyjęciu poprawki zgłoszonej przez prof. Jerzego Woźnickiego. Należałoby jednak postulować skreślenie tego wyjątkowego przepisu, uwzględniając postanowienia art. 9 ust. 1-3 ustawy, który wyposaża Centralną Komisję w „zwyczajne” instrumenty kontroli.

12. Art. 21a – regulacja dość powszechnie krytykowana, przypominająca niesławnych, tzw. „docentów marcowych”.

13. Art. 21a ust. 3 i 4 – należałoby postulować zmianę tej procedury w takim kierunku, że decyzja rektora wchodzi w życie dopiero po zajęciu stanowiska przez Centralną Komisję.

14. Art. 26 ust. 1 pkt 3) – postuluje się zachowanie dotychczasowej praktyki. Spełnienie określonych w tym przepisie warunków może okazać się niewykonalne w przypadku tzw. „dyscyplin niszowych”. **W projekcie ustawy popełniono błąd, ponieważ proponowana zmiana jest identyczna z treścią obecnie obowiązującego przepisu!; zm. 4).**

15. Art. 27 ust. 4 - skreślić słowa: „o renomie międzynarodowej”. Określenie „o renomie międzynarodowej” jest niejednoznaczne i nie wnosi istotnych wartości do ustawy. Ponadto, przez swoją niejednoznaczność, może być powodem nieporozumień w stwierdzeniu kto może, a kto nie może być członkiem komisji habilitacyjnej.

16. Art. 29 ust. 1 - słowa od: „w zakresie” do końca ustępu, zastąpić słowami: „nie stosuje się przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego”. Procedury związane z nadawaniem stopni i tytułów naukowych oraz stopni i tytułów w zakresie sztuki, muszą opierać się na ocenach merytorycznych i nie mogą podlegać przepisom Kodeksu postępowania administracyjnego, gdzie regułą jest to, że poprawny od strony formalnej wniosek powinien być załatwiony pozytywnie. Dodatkowym argumentem jest fakt, że w większości wysoko rozwiniętych krajów, procedury nadawania stopni naukowych nie podlegają zasadom (kodeksom) postępowania administracyjnego. Zapis stwierdzający, że procedury takie podlegają przepisom Kodeksu postępowania administracyjnego powoduje, że kandydaci nie spełniający wymogów merytorycznych, mogą skutecznie odwoływać się od merytorycznie uzasadnionych decyzji odmownych, powołując się na poprawność formalną złożonych przez nich wniosków.

17. Art. 29a ust. 1 - słowa „Rada właściwej jednostki organizacyjnej lub odpowiednio Centralna Komisja”, zamienić słowami: „Centralna Komisja lub odpowiednio rada właściwej jednostki organizacyjnej”. Proponowana zmiana polega na zamianie kolejności organów (Centralna Komisja i rada właściwej jednostki organizacyjnej), co wynika z użytego słowa „odpowiednio” oraz wymienieniu w dalszej części tego samego zdania tytułu i stopnia, w takiej właśnie kolejności. Ponieważ organem właściwym w sprawie stwierdzenia nieważności nadania tytułu jest Centralna Komisja, a w sprawie nadania stopnia

– rada właściwej jednostki organizacyjnej, opisana zmiana kolejności wymienionych organów jest konieczna.

18. Art. 30 ust. 3 pkt 2) - słowa od: „jednostka zatrudniająca” do końca zdania, zastąpić słowami „koszty poniesione w związku z tymi procedurami zostają zrefundowane przez ministerstwo właściwe do spraw nauki” Obowiązujące przepisy sprawiają, że jednostki organizacyjne często odmawiają przeprowadzania postępowań w przypadku osób zatrudnionych w innych jednostkach, które nie wyrażają zgody na pokrycie kosztów postępowania. Rozwiązaniem tego problemu mógłby być proponowany zapis, połączony z rozporządzeniem określającym warunki refundacji – jedną z możliwości może być wydzielenie z budżetu przeznaczonego na dotację dla uczelni i innych jednostek naukowych kwoty szacunkowo zbliżonej do zakładanych kosztów wszystkich przewodów i postępowań przeprowadzanych w danym roku w kraju, a następnie refundacji poniesionych kosztów po przedstawieniu raportów przez jednostki przeprowadzające przewody i postępowania.

K. Krasowski

Poznań, dnia 25.07.2013 r.